

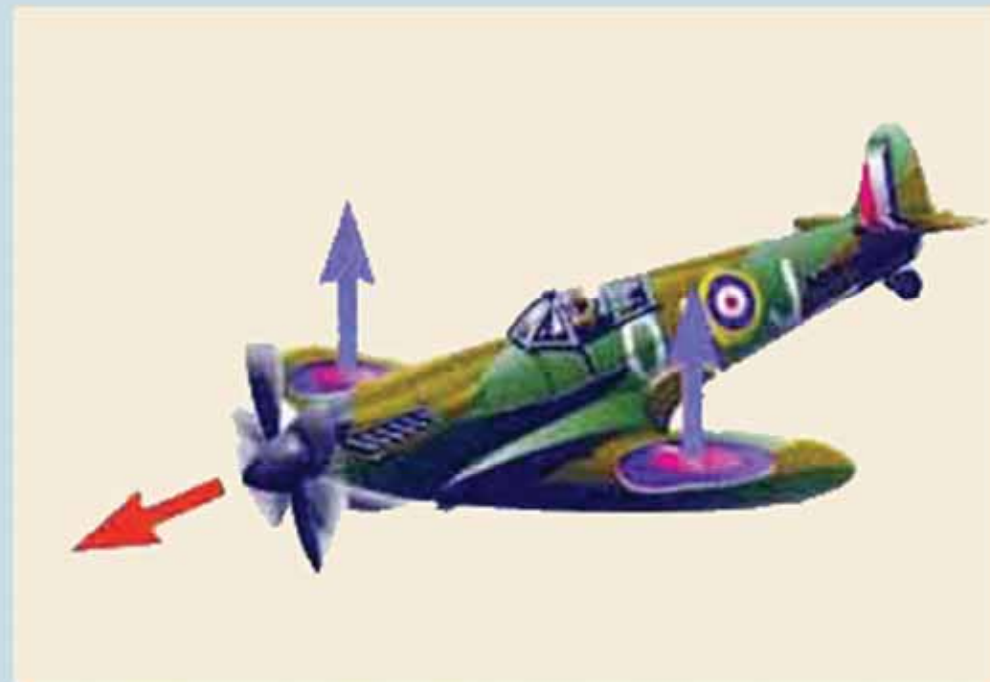
ХЕЛИКОПТЕРСКЕ ЈЕДИНИЦЕ У РВ И ПРВО 1954 -2014. ГОДИНЕ

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

Назив ХЕЛИКОПТЕР настао је од грчких речи heliks = завојница и pteron = крило (helikspteron).

Значи, крило које се окреће попут завојнице.

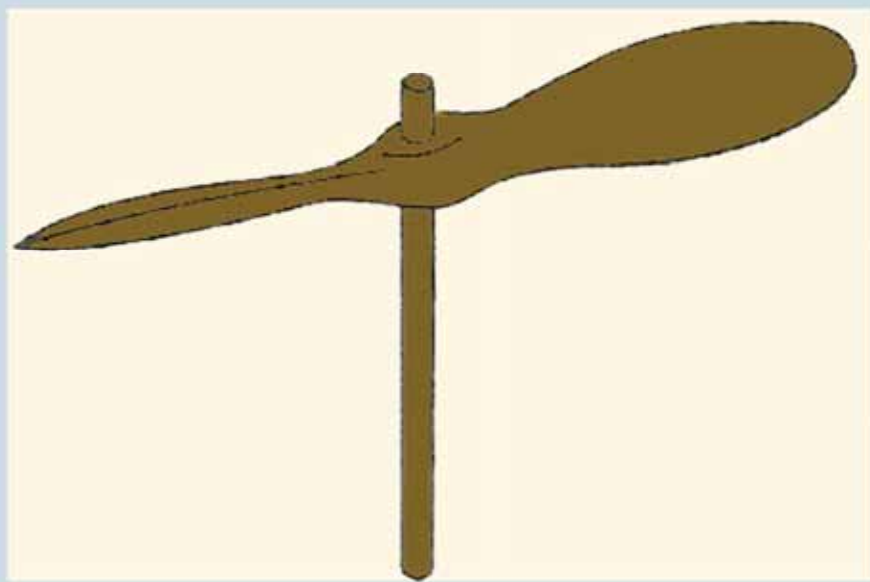
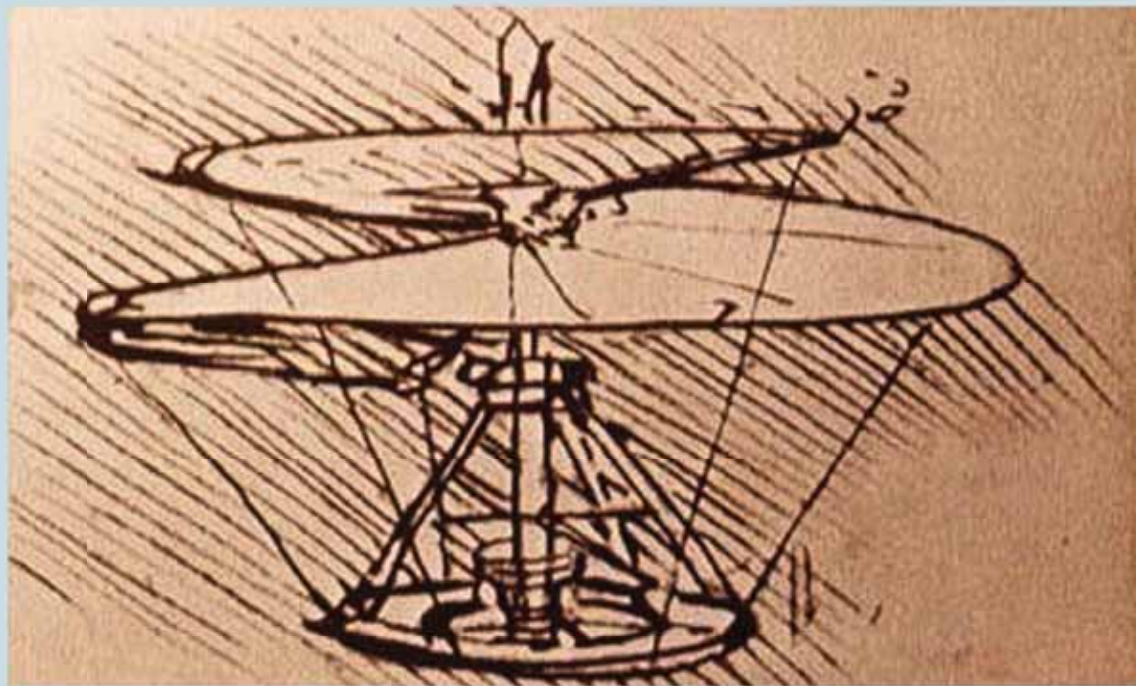
У савременом поимању хеликоптер је ваздухоплов који лети помоћу обртних крила - ротора, који имају улогу носећих површина и омогућују стварање вучне силе. Авион је синоним за летелицу са фиксним крилима, а хеликоптер за летелицу са ротирајућим крилима.

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

Идеје о вертикалном лету настале су пре више хиљада година, још у старој Кини.

Крајем 15. века летелицу сличну хеликоптеру осмислио је Леонардо да Винчи (1452-1519).

Рус Михаил В. Ломоносов конструисао је 1754. летећу справу са обртним крилима. Први модел хеликоптера који је могао да се уздигне вертикално приказали су Леноа и Бјевиниу Француској академији наука у Паризу 1784. године.

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР S-51

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

Хеликоптер S-51 настаје током интензивног развоја хеликоптера после II светског рата.

У САД производе хеликоптере: “Bell Aircraft Corporation” - Бел-47 (1945), 204, 205, 209 206 и др.; “Sikorsky Aircraft” С-51 (1946); С-55 (1949); С-56, 58, 64, 65А, 61, 62; “Vertol Aircraft Corporation” – у саставу Боинга: ЦХ-21 (1953); ЦХ-44, 20 путника (1956); ЦХ-107 Sea Knight, 25 путника; ЦХ-114 Chinook, 44 путника (1961); “Vertol Aircraft Corporation”; Kaman Aircraft Corporation; Hille helicopters, и др. У Европи: Bristol Helicopters; Вестланд са компанијом Сикорски производи С-55 и С-58.

У СССР-у првенац конструктора Миља, Ми-1 полетео је 1948, а као тросед 1950; Ми-4 полеће 1952. а 1955. постиже светски рекорд у затвореном кругу од 187 км/ч, рекорд висине са теретом од 2 тоне на висину 6.018 м. Настаје серија хеликоптера из конструкторског биро Миљ, Камов и Јаковљев и др.

Аутор: *Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот*

Хеликоптер S-51 У Музеју ЈВ

Photo Copyright © Milan Vladislavjevic

AIRLINERS.NET

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

Након одлуке о куповини
хеликоптера
WESTLAND S-51 МК.1В, 16. јуна
1953. године одлучено је да се
формира прва хеликоптерска
ескадрила.

**ПРВА ХЕЛИКОПТЕРСКА ЕСКАДРИЛА ФОРМИРАНА ЈЕ
по пријему хеликоптера S-51 ФЕБРУАРА 1954. У ПАНЧЕВУ.**

Ескадрила је требала бути самостална, водила као 5.
ескадрила, а затим као 27. хе 119. ваздухопловног пука.

Ескадрила је потом пребазирала у Земун,
а у октобру 1960. у Ниш

Марта 1961. преименована је у 783. хе.

ПРВИ КОМАНДИР 5. хе био је капетан I класе
НИКОЛА ЈОВИЋ - Коке, који је, са још једним пилотом ЈРВ, обуку
завршио у САД на хеликоптерима Бел-47 и С-51, уједно био је
и први (и тада једини НЛ на хеликоптерима).

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

У оквиру ескадриле у Панчеву је остало 8 хеликоптера, а два хеликоптера са посадама упућена су на формирање 122. хидроавијацијске ескадриле за дејства на мору.

У 27. хе током 1954. било је 10 пилота оспособљених за летење на том хеликоптеру, а наредне године број пилота је порастао на 15.

Хеликоптери S-51 су коришћени за превоз људства и терета. Запажено је ангажовање хеликоптера S-55 на разбијању великих санти леда на Дунаву које су претиле поплавама фебруара 1956. године. На великој паради 1960. године учествовало је одељење S-55.

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

Хеликоптер С-51 у лету, на стајанци, слетању на снег и слетању са пловцима

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

Хеликоптери С-51 на аеродрому Земун, марта 1954. године

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

Хеликоптер С-51 у Музеју ЈВ

Аутор: *Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот*

Хеликоптер Bell-47

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

Хеликоптер Bell-47

Прве хеликоптере у СФРЈ - "Hiller" набавио је ЈАТ 1952. године и оба су уништена у удесима наредних година.

За потребе Савезног геолошког завода набављена су 1959. године 4 хеликоптера "Agusta Bell-47", са потребе електроистока - Земун још два 1961. године, а у Хрватској и Словенији за аероклубове још пет примерака.

Непознатог порекла био је још један примерак.

Седам примерака (првих шест и задњи) предати су ЈНА 1961. године.

Аутор: *Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот*

ХЕЛИКОПТЕР S-55

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

SIKORSKY UH-19B, USAF MUSEUM

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

Хеликоптер С-55 настао је 1949. године. Лиценцну производњу преузела је компанија Westland из Велике Британије. Прву употребу имао је у Корејском рату. СФРЈ је 5. октобра 1957. примила први С-55 са мотором W R-1340-57.

Хеликоптер С-55 је у ЈРВ био од 1957. до 1974. године. Коришћен је у три варијанте: S-55 (1 хеликоптер), S-55-5 (38 хеликоптера) и S-55-7 (6 хеликоптера).

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

Један примерак хеликоптера С-55 набављен је 1957. године, а 38 примерака (у транспортној варијанти) и шест за ППД, укупно 44, проиведено је по британској лиценци лиценци у фабрици “Соко” Мостар, и у кооперацији са фабриком „21 мај” Београд (трансмисија), мотор је набављен из увоза. Хеликоптери С-55 су повучени из употребе 1974. године. То је био средњи транспортни хеликоптер потпуно металне конструкције са два члана посаде. Максимални терет до 850 кг; 10 војника; 6 рањеника на носилаима; 8 путника. Бочна хидраулична дизалица.

Имао је трокраки носећи ротор и двокраки репни ротор, неувлачећи стајни трап (пловке у морнаричкој варијанти)
Погонска група:
један деветоцилиндрични звездасти мотор хлађен ваздухом Alvis Leonides M ајог 755/1 снаге 552kW (750KS).
Максимална брзина 176 км/ч, крстарећа 139 км/ч; плафон 3.932 м; врхунац лебдења 2.377 м, долет 560 км.

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

Први набављени хеликоптер С-55 из 1957. коришћен је за пробе у различитим условима: превоз терета, средстава ратне технике и људства. Осталих 38 примерака С-55 МК-5, за транспорт, везу и извиђање. Шест С-55 МК-7, са уграђеним пловцима и опремом за противподморничка дејства на Јадранском мору.

Дужина трупа 12,8 м;
пречник ротора 16,15 м;
највећа дужина 18,9 м;
висина 4,023 м; пречник
репног ротора 2,718.
Маса: празан 2.580 кг,
максимална плетна маса

Аутор: *Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот*

С-55 МК-7 је био први противподморнички хеликоптер у СФРЈ. Поред пилота и имао је и оператора за руковање радаром и опремом за противподморничку борбу као и пловке за слетање на воду. Носио је вођено торпедо у трупу, а имао је и уређаје за откривање подморница.

Хеликоптери С-55 МК-7 налазили су се у наоружању 784. противподморничке хеликоптерске ескадриле у саставу 97. абр.

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР Ми-4

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР Ми-4

Прототип средњег транспортног хеликоптера Ми-4, који је развио конструкторски биро Миљ полетео је 1951. године, серијска производња почела је 1952. и производио се до 1969. (лиценцно и у Кини).

Аутор: *Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот*

ХЕЛИКОПТЕР Ми-4

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР Ми-4

Ми-4 је поред 3 члана посаде могао да понесе 16 војника или до 1.500 кг терета, а коришћен је и за противподморничка дејства. Прва 2 примерка Ми-4 за ЈРВ набављена су децембра 1960. а још 22 у првој половини 1961.

године. Коришћени су за транспорт људства и материјала, десанте. Наоружање митраљез 12,7 мм . У ЈРВ до 1976. године.

Маса: празан 5.390 кг, максимално 7.800 кг. Брзина 185 км/ч, долет 425 км, плафон 5.500 м; лебдење за утицајеме земље 2.000 м.

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР Ми-4

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР АЛУЕТ III

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР АЛУЕТ

SA 316B Aluet III “Шева” је вишенаменски хеликоптер. Први пут је полетео 28. фебруара 1959. године. Прославио се слетањем на Мон Блан (4.810м), а у новембру 1960. и на Хималаје (6.005м). У компанији Аероспитал произведено је око 1500 примерака, а затим је лиценца продата Румунима где је склопљено 230 примерака ЈНА је 1968. године добила два примерка Алует III у састав 675. трхе. Почетком деведесетих хеликоптери су продати.

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР ALUET III

Погонска група

SA 316B Aluet III је гасна турбина Turbomeca Artuste III B, максималне снаге 870 KS, ограничена редуктором на 550 KS.

Трокраки главни ротор је пречника 11,02 м. Дужина хеликоптера је 10,17 м, ширина 2,60 м и висина (до врха главе ротора) 2,97 м. Маса празне летилице је 1.050 кг, а максимална полетна 2.500 кг.

Може да има 5-7 седишта.

Перформансе: - 210 км/ч на висини мора, а крстарећа 190 км/ч са максималном полетном масом.

Максимални долет око 500 км.

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР Мил Ми-8

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР Мил Ми-8

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР Мил Ми-8

Прототип транспортног хеликоптера Ми-8, полетео је 1960. Потиче од хеликоптера Ми-4, стално је усавршаван и развијен. Иако није наоружан, могу се уградити 4 саћаста ракетна лансера калибра 57 мм, а може понети 22 (28-24) војника или терет до 4 тоне. У санитарској верзији носи 12 рањеника, медицинско особље и санитарску опремом. Процењује се да их је до данас направљено преко 11.000 комада и да се користе у преко 60 земаља у свету, укључујући и САД.

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР Мил Ми-8

Користи се у разним варијантама:

- **БОРБЕНОЈ**, за превоз војника, борбених средстава и извођење ваздушних десаната. Опремљен је невођеним ракетама ВЗ за уништавање слабије оклопљених циљева и припрему терена за десантирање,
- **ТРАНСПОРТНОЈ**, за превоз људства и терета као и помоћ при извођењу радова на тешко приступачним теренима. Осим у теретној кабини, има могућност ношења и спољњег терета до 3.000 кг, као и терета на бочној дизалици до 200 кг (за спашавање људи или дотурање хране угроженима),
- у **САЛОНСКОЈ (ВИП)** варијанти, за превоз важнијих личности,
- у **ЕИ и ПЕД ВАРИЈАНТИ**, за електронско извиђање и противелектронска дејства,
- у **ПРОТИВПОЖАРНОЈ**, уградњом ведрa запремине 2.000 литара, у санитетској, уградњом одговарајуће медицинске опреме.

ХЕЛИКОПТЕР Мил Ми-8

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР Мил Ми-8

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР Мил Ми-8

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР Мил Ми-8

М-8 (В-8) се у нашем РВ и ПВО појавио се под ознаком ХТ-40 24.04.1968. године, у 119. пуку у Нишу и још увек се користи у РВ и ПВО Србије.

Укупно су набављена 93 примерка, а један број тих хеликоптера је уступљен Ауто-мото савезу за спасавање тешко повређених у саобраћајним несрећама. Опремљени су за непосредно пружање прве помоћи и реанимацију у лету ка болници.

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР Мил Ми-8

Мил Ми-8 је средњи, вишенаменски, транспортни хеликоптер, металне полумонокок конструкције, са неувлачивим „трицикл“ стајним трапом.

Погонска група: два турбомотора снаге Изотов ТВ2-117А (ТБ-2-117А) снаге 1.103 kW (1.500 КС) на вратилу сваки; 4x16 НРЗ БР-1-57 или БР-2-57.

Максимална брзина Ми-8 је 250 км/ч; долет 700км; плафон 4500м. Пречник носећег ротора је 21,29 м; дужина хеликоптера 25,24м, а висина 5,65 м.

Маса хеликоптера: празан 6.816 кг; максимална 12.000 кг.

Носивост: 4.000 кг (24 војника или 12 рањеника са пратиоцем).

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР Мил Ми-8

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР Мил Ми-8

РВ и ПВО СФРЈ, купило је 24 хеликоптера Ми-8Т. Примљени су од маја 1968. до маја 1969. године и са њима су опремљене две ескадриле (12+12), новоформираног 119. транспортног пука у Нишу.

Од 1973. до раних 1980-их, купљени су нове Ми-8Т, за две ескадриле 111. пука на аеродрому Плесо код Загреба и 790.

ескадрилу у Дивуљама, код Сплита. ЈНА је имала 93 хеликоптера Ми-8Т, односно ХТ-40. Интерном модификацијом неколико хеликоптера подешено за електронска дејства, у варијанти ХТ-40Е. Око 40 хеликоптера су били опремљени системом за гашење пожара.

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР Мил Ми-8

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР Мил Ми-8

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР Мил Ми-8

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР Мил Ми-2

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР Мил Ми-2

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР Мил Ми-2

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР Мил Ми-2

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР Мил Ми-2

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР Мил Ми-2

Прва два прототипа полетела су крајем 1961. Серијска производња почела је у Пољској у заводима PZL 1965. до 1992. године. Израђено је преко 5.250 примерака Ми-2. Производња Ми-2 била је корак испред времена за развитак хеликоптера те класе.

Први пут су примењена два турбинска мотора на лакој хеликоптеру, што је био револуционарни корак и потврдио се као исправан. Ми-2 је по својим карактеристикама прелазио у класу хеликоптера Ми-4 иако је по габаритима био у калси Ми-1. Коришћен је у војне и цивилне сврхе у транспортно-санитарној, путничкој и пољопривредној верзији.

У ЈРВ је 15 Ми-2 УВЕДЕНО 02.09. 1969. на употреби до 1989. године. Најчешће се користио за транспорт и у служби трагања и спашавања. Задњих година је коришћен за превоз медицинских екипа и болесника дежурне службе АМСЈ.

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР Мил Ми-2

Ми-2 је лаки, двотурбински вишенаменски транспортни хеликоптер за превозење људства и материјала. Конструкција - полумонокок, неувлачећи стајни трап типа трицикл. Погон: два турбовратилна (турбинска) мотора, монтирани један поред другог, изнад кабинског дела, Izotov GTD-350 снаге 321 kW (400 KS) који покрећу трокраки носећи ротор металне конструкције НАСА 230-12М. Трокраки репни ротор. Максимална брзина 210 км/ч; долет 590 км; плафон 4.000 м. Пречник ротора 14,5 м; дужина трупа 11,94 м; укупна дужина 17,42 м; висина 3.75м.

Маса празног хеликоптера 2.350kg; нормална полетна 3.550 kg; максимална полетна 3.700k g; максимално оптерећење 700 кг (8 путника или 4 рањеника са носилома и санитарским

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР Мил Ми-2

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР “ГАЗЕЛА”

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР “ГАЗЕЛА”

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР “ГАЗЕЛА”

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР “ГАЗЕЛА”

SA 342 Газела је француски лакивишенаменски хеликоптер. Развила је и произвођила француска корпорација “Аероспецијал” са британском Westland Helicopters. У СФРЈ, лиценцу је водио и координирао ВТИ, структура се произвођила и Газела склапала у фабрици “Соко” Мостар, мотори су се произвођили у ИМ „21. мај“ Раковица - Београд, а остало су радили кооперанти, из тадашње ваздухопловне индустрије Југославије.

Газеле су у оперативној употреби у Француској, Великој Британији и у државама бивше СФРЈ, и у више земаља у свету. Користиле су се у оружаним сукобима, за војни и санитетски транспорт и за борбена дејстава. Газела је веома популаран хеликоптер и у цивилној варијанти.

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР “ГАЗЕЛА”

SA 342 Газела је француски лаки вишенаменски хеликоптер. Развила је и произвођила француска корпорација “Аероспецијал” са британском Westland Helicopters. У СФРЈ, лиценцу је водио и координирао ВТИ, структура се произвођила и Газела склапала у фабрици “Соко” Мостар, мотори су се произвођили у Индустрији мотора „21. мај“ Раковица - Београд. Газеле су у оперативној употреби у Француској, Великој Британији и у државама бивше СФРЈ, и у више земаља у свету. Користиле су се у оружаним сукобима, за војни и санитетски транспорт и за борбена дејстава. Газела је веома популаран хеликоптер и у цивилној варијанти.

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР “ГАЗЕЛА”

Намена лаки хеликоптер вишеструке намене - користи се за обуку пилота хеликоптера, одржавање везе, лаки транспорт људства и материјала, извиђање и осматрање бојишта, спасавање, итд.

Маса: празан 975 kg; максимална у полетању 2.000 kg.

Погонска група: мотор Turbulence Astazou XIVM, снаге 631 kW.

Капацитет резервоара за гориво 276 kg.

Димензије: пречник главног ротора 10,50 m; дужина трупа 9,53 m;

дужина хеликоптера када се ротори окрећу 11,97 m; висина 3,18 m:

Перформансе: максимална брзина 264 km/h (310 км/ч); економична брзина 238 km/h.

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР “ГАЗЕЛА”

Брзина пењања: 8,5 m/. Долет: 755 km.

Трајање лета: 3 h 17 min.

Носивост: 300 - 600 kg терета у трупу или подвесно (максимална носивост подвесног терета 800 kg) или један пилот и четири путника, или два члана посаде и три путника, или један пилот, један рањеник на носилима и један санитетски пратилац.

Варијанте:

- "НО-42", југословенска производња опште верзије "SA 341H".

- "НО-42 Нега", за извиђање и коректуру артиљеријске ватре "SA 341H".

- "НН-42М Гама", наоружана варијанта "SA 341H" са 4 вођене ПТР "9М14М Малјутка" и 2 СВ ракете в-в "9М32М Strela-2М".

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР “ГАЗЕЛА”

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР “ГАЗЕЛА”

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР “ГАЗЕЛА”

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР “ГАЗЕЛА”

Аутор: *Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот*

ХЕЛИКОПТЕР “ГАЗЕЛА”

Хеликоптер СА-341Х/СА-342Л
"ГАЗЕЛА"
Војна ознака Х-42 за СА-341Х и
Х-45 за СА-342Л.

Данас ВиПВО Војске Србије има
61 примерак лаког хеликоптера
газела на аеродромима
Батајница, Лађевци и Ниш

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР “КАМОВ” К-25

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР “КАМОВ” К-25

Прототип са ознаком Ка-20 први пут је полетео 1961. године, а 1965. појавила се серијска варијанта под ознаком Ка-25. Убрзо је постао најпознатији противподморнички хеликоптер, а може се употребити и за превоз терета или спасавање унесређених из мора. За лов на подморнице опремљен је радаром, детектором магнетних аномалија и сонаром, а од наоружања носи торпеда и дубинске бомбе. Да би се омогућило слетање на водену површину, ноге стајног трапа хеликоптера опремљене су гуменим јастуцима на надувавање.

Намењен за тражење и уништавање подморница и извиђање на мору, за спашавање и превозење повређених.

Аутор: *Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот*

ХЕЛИКОПТЕР “КАМОВ” К-25

Шест Ка-25 је уведено у ЈРВ 22.11. 1974. под ознаком НР-43, то је био први противподморнички хеликоптер у нас. Из употребе су повучени 1997. године, а уништила их је НАТО авијација 1999. године приликом агресије на СРЈ.

Ка-25 је био ППХ металне конструкције са неувлачећим стајним трапом “трицикл”.

Погонска група: два турбомотора *Glušenkov GTD-3M* снаге 735 kW (900 KS) на вратилу сваки.

Има двоструки коаксијални носећи ротор (носећи ротори окрећу се у супротним правцима) са класичним кормилом правца. Пречник ротора 15,75 м; дужина 9,75 м; висина 5,37 м.

Распоређени су у 784. ппхе у Дивиљама, Сплит. Почетком рата за разбијање СФРЈ пребазирани су у Подгорицу.

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР “КАМОВ” К-25

Наоружање: торпедо АТ-1 570кг,
противподморничке бомбе 4 ПЛАБ-250
(123кг), 8 ПЛАБ-50 (65кг), 48 ПЛАБ-МК
(7,5кг), 2 ОМАБ-25-12Д (ОМАБ-25-8Н), 3
радарске плутаче: РП "ПОПЛАВОК",
8-36 радио-хидроакустичних плутача
РГБ-НМ или РГБ-Н;

Перформансе: максимална брзина 209
км/ч; крстарећа брзина 193км/ч; плафон
3.350м; највећи долет 400 - 650км;
Масе: празан 4.765 кг, максимална
полетна 7.500 кг. Корисни терет до 12
путника или до 1.300 кг терета.

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР “МИЛ” Ми-14

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР “МИЛ” Ми-14

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР “МИЛ” Ми-14

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР “МИЛ” Ми-14

Ми-14 је амфибијска варијанта хеликоптера Ми-8, за морнаричке задатаке - ППД, трагање и спасавање и противминска дејства.

Ми-8 је логичан наследник поморске верзије Ми-4, а развој Ми-14 је почео 1968. Првобитни модел В-14, први прототип Ми-14, је полетео 1968. Овај први прототип користио је ТВ-2 турбовратилну погонску групу и репни ротор постављен са десне стране, док је серијски Ми-14 користио снажније

ТВ-3 моторе и репни ротор постављен са леве стране.

Најкарактеристичнија особина Ми-14 представља његов труп налик бродском, опрема за плутање у увлачив стајни трап.

ХЕЛИКОПТЕР “МИЛ” Ми-14

Југославија ја 1981. примила 4 хеликоптера Ми-14ПЛ и додељени су 784. ппхе. Пре 1992 ти хеликоптери су базирани у Дивуљама код Сплита. Извршавали су задаке противподморничке борбе, трагања и спасавања, транспорта и осматрања заједно са Ка-25ПЛ.

Основни подаци:

Погонска група: два турбовратилна мотора ТВЗ-117МТ Климов, сваки снаге 1874 КС.

Димензије: дужина - 18,38 м, дужина хеликоптера са ротором - 25,30 м, пречник главног ротора - 21,29 м, висина - 6,93 м.

Масе: - тежина празног хеликоптера - 8900 кг, максимална полетна тежина - 14.000кг.

Перформансе: максимална брзина - 230км/х, брзина крстарења - 215 км/х, врхунац лета - 3500-5000 м, долет са максималним горивом - 1.135 км, трајање лета - 5 х и 55 мин.

ХЕЛИКОПТЕР “КАМОВ” Ка-28

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР “КАМОВ” Ка-28

Ка-28 (експортна верзија Ка-27) је противподморнички хеликоптер, совјетске поизводње, пројектован у бироу Камов. Почет 1969. а први лет прототипа је извршен 1973. ЈРВ је 1987. набавило два Ка-28 и под ознаком ХП-46, и коришћени су у 784. ппхе, Дивуље. У ЈРВ и ПВО, ови хеликоптери су уведени 05.01.1988. Током велике вежбе ваздухопловних снага 1989. коришћени су као нека врста Авакса, јер су помоћу радара осматрали кретање бродова “плавог” и наводили јуришне авионе “црвеног” на њих, а за време оружаних сукоба у пролеће 1992. коришћени су за извиђање непријатељских снага.

Аутор: Мр Златомир Грујић, пуковник у пензији, пилот

ХЕЛИКОПТЕР “КАМОВ” Ка-28

Камов Ка-28ПЛ (ХП-46) је противподморнички хеликоптер, металне полумо-нокок конструкције, са неувлачивим “трицикл” стајним трапом, намењен за тражење, откривање, праћење и уништавање подморница у надводној и подводној вожњи до 500 м дубине и до 75 км/ч брзине подморнице.

Погонска група: два турбомотора снаге ТВЗ-117Б снаге 1.618 KW (2.200 КС) на вратилу сваки са двоструким коаксијалним носећим ротором.

Наоружање: 1 торпедо 242МЕ или МК-44; 1 ракета торпедо А2Е (ПА-2); 6 бомби ПЛАБ-250-120; 2 бомбе УПЛАБ-50; 2 бомбе П-50-75; 36 РХП-НМ-1; 18 РХП-НМ-1.

Перформансе: максимална брзина 250км/ч; крстарећа брзина 230 км/ч; највећи долет 850 -1.070 км; плафон 5.000м.

Димензије: пречник ротора 15,9 м; дужина 11,27 м; висина 5,40 м;

Масе: празан 6.100 кг; максимална полетна 12.600 кг.

ХЕЛИКОПТЕР “КАМОВ” Ка-28

Због нерентабилности и потешкоћа у одржавању, као и престанка реалних потреба за коришћење, Ка-28 су из употребе повучени 1999. године. Оба хеликоптера су расходована почетком 2000. године и предати су Музеју ЈРВ као експонати.

ХЕЛИКОПТЕРИ У ВОЈСЦИ СРБИЈЕ

Од набавке првих хеликоптера 1954. године до садашњег времена у ЈРВ, односно РВ и ПВО, у јединцама су за летачку обуку, припрему и извођење борбених дејстава и разноврсних мирнодопских задатака коришћени следећи хеликоптери:

- С-51,
- С-55 МК-5 и МК-7,
- Бел-47,
- Мил Ми-4,
- Алует III,
- Мил Ми-8 (и Ми-17),
- Мил Ми-2,
- Газела у основној и борбеној верзији,
- Камов К- 25,
- Мил Ми-14, и
- Камов Ка-28.

Укупно око 330 примерака и још око 100 у саставу министарства унутрашњих послова и привредних организација, не рачунајући приватне власнике.

У формацији РВ и ПВО била су три хеликоптерска пука, 12-15 хеликоптерских ескадрила и више самосталних одељења, а постојале су и хеликоптерске јединце у КоВ и РМ.

ХЕЛИКОПТЕРИ У ВОЈСЦИ СРБИЈЕ

Данас се у РВ и ПВО Војске Србије налазе хеликоптери:

- ХТ-40,
- ХН-42М/45М,
- ХО-42/45 и
- ХИ 42.

У 204. вбр налазе се 790. мешовита хеликоптерска ескадрила.

У 98. вбр налазе се: 119. мешовита хеликоптерска ескадрила и 117. противоклопна хеликоптерска ескадрила

ВОЈНИ ХЕЛИКОПТЕРИ У НАШОЈ ВОЈЦИ 1954-2014

Клуб ваздухопловства Земун,
25. фебруар 2015. године, 17.00-17.45 ч